

հավելված

Հաստատվել է ՀՀ ՎՊԻ Խորհրդի

2009թ.դեկտեմբերի 15-ի թիվ 30/1 որոշմամբ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԵՐԱՀՄԿԻՉ ՊԱԼԱՏ**

ՀՀ Լոռու մարզպետարանին պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման և բյուջետային մուտքերի ապահովման, ինչպես նաև պետական սեփականության կառավարման և օգտագործման նկատմամբ իրականացված վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի 2009թ. տարեկան գործունեության ծրագրի 4.25 կետը և վ/պ Խորհրդի 2009թ. մարտի 23-ի թիվ 9/4 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը՝ ՀՀ Լոռու մարզպետարանին պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման և բյուջետային մուտքերի ապահովման, ինչպես նաև պետական սեփականության կառավարման և օգտագործման ուսումնասիրությունն է:

Վերահսկողության առարկան՝ ՀՀ Լոռու մարզպետարանին ՀՀ պետական բյուջեից հատկացված միջոցները, բյուջետային մուտքերը, մարզպետարանի կողմից կառավարվող պետական սեփականությունը, այդ թվում՝ հողեր, ինչպես նաև մարզպետարանի կողմից իր իսկ իրավասությունների շրջանակներում կատարված գործողություններ և գործարքներ:

Վերահսկողության օբյեկտները՝ ՀՀ Լոռու մարզպետարան, ներառյալ՝ 12 կառուցվածքային և 4 առանձնացված ստորաբաժանումներ:

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 25.03.2009-31.07.2009թ.

Վերահսկողությունն ընդգրկող ժամանակաշրջանը՝ 01.01.07-01.06.09թթ.

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Վերահսկողությունն իրականացվել է դիտարկման, ստուգման և վերլուծության ձևով, ինչպես նաև կիրառվել են ֆինանսական, կատարողական /ընտրանքային կարգով/ և համապատասխանության տեսակները:

Վերահսկողության արդյունքները՝

1. Քաղաքաշինության բնագավառ

Վերահսկողությունն ընդգրկող ժամանակաշրջանում իրականացվել են 106 ծրագրեր, որոնց պայմանագրերի գումարը կազմել է 3,170,627.3 հազ. դրամ: Ստուգմամբ ընդգրկվել են 19 ծրագրեր՝ 1,005,519.5 հազ դրամ պայմանագրային գումարով: Հսկիչ չափագրումներով ընդգրկված աշխատանքների գումարը կազմել է՝ 598,415.1 հազ. դրամ:

Վերահսկողության ընթացքում արձանագրվեցին՝

1. Հսկիչ չափագրումների արդյունքում կատարողականներով ցույց տրված, հաստատված և վճարված, սակայն փաստացի չկատարված շինարարական աշխատանքների ծավալային հավելագրումների գումար՝ 43,858.2 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման:

2. Պայմանագրերով նախատեսված շինարարական աշխատանքների և փաստացի կատարված աշխատանքների չհաշվարկված, սակայն վճարված գնային տարբերության գումար՝ 1,167.4 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման պետություն:

Արձանագրված խախտումների ամփոփ տեղեկատվությունը՝ ըստ օբյեկտների բերված է հավելված 1-ում:

2007-2008թթ ընթացքում ՀՀ Լոռու մարզպետարանի կողմից պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հաշվին 22 օբյեկտներում իրականացված հիմնանորոգման աշխատանքների շահագործման ակտերի ձևակերպման դիմումները և «Տեղական տուրքերի վճարների մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով մուծումները (անդորրագրերը) բացակայում են:

Նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերում բացակայում են շինարարության կազմակերպման նախագծերը, իսկ ծածկվող աշխատանքների ակտերը հաստատված չեն պատվիրատուի կողմից:

Գյուղական բնակավայրերում անօթևան մնացած ընտանիքների համար բնակարանաշինության ծրագրով անհատական տները կառուցվել են նախագծային շեղումով՝ մասնավորապես փոփոխությունների համար հիմք է ընդունվել սեփականատիրոջ պահանջները:

2007-2008 թվականներին ՀՀ պետությունից գումարներով ֆինանսավորված 19 ծրագրերի կատարման վերահսկողությամբ հայտնաբերված ծավալային հավելագրումները և բազմաթիվ խախտումները թույլ են տալիս եզրակացնելու, որ նշված ծրագրերի տեխնիկական և հեղինակային հսկողություն իրականացրած կազմակերպությունները իրենց վրա դրված պարտականությունները կատարել են թերի և անարդյունավետ, արդյունքում մարզպետարանի քաղաքաշինության վարչության աշխատանքները դարձել են ոչ լիարժեք:

2. ՀՀ Լոռու մարզի սոցիալական ծառայության տարածքային գործակալությունների կատարած աշխատանքների վերաբերյալ /այսուհետ՝ ՄՏՏԳ/

Լոռու մարզում գործում են սոցիալական ծառայության հինգ տարածքային գործակալություններ՝ Վանաձորի (համայնքային ենթակայության), Սպիտակի, Ստեփանավանի, Թումանյանի և Տաշիրի ՄՏՏԳ-ները:

Լոռու մարզպետարանին ենթակա 4 գործակալությունները սպասարկում են 7 քաղաքային և 84 գյուղական համայնքներ: 2009 թվականի մայիս ամսվա դրությամբ գործակալություններում հաշվառված են 11951 նպաստառու և 1554 հրատապ օգնություն ստացող ընտանիքներ:

2007 թվականի ընթացքում մարզի չորս ՄՏՏԳ-ներում ընտանեկան նպաստի համակարգում ընդգրկված են 13913 ընտանիք, որոնք ստացել են 2,480,662.5 հազ. դրամ, իսկ հրատապ օգնություն ստացել են 1480 ընտանիք՝ 129,423.5 հազ. դրամի չափով, հետ է վերադարձվել /տնտեսվել է/ համապատասխանաբար 38,001.8 հազ. դրամ և 4,002.0 հազ. դրամ:

2008 թվականի ընթացքում մարզի չորս ՄՏՏԳ-ներում ընտանեկան նպաստի համակարգում ընդգրկվել են 12964 ընտանիք, որոնք ստացել են 2,739,551.5 հազ. դրամ, իսկ հրատապ օգնություն ստացել են 1060 ընտանիք՝ 100,213.5 հազ. դրամի չափով, հետ է վերադարձվել /տնտեսվել է/ համապատասխանաբար՝ 83,853.5 հազ. դրամ և 3,685.5 հազ. դրամ:

2009 թվականի հունվար-ապրիլ ամիսների ընթացքում մարզի չորս ՄՏՏԳ-ներում ընտանեկան նպաստի համակարգում ընդգրկված են 11638 ընտանիք, որոնք ստացել են 937,666.5 հազ. դրամ, իսկ հրատապ օգնություն ստացել են 912 ընտանիք՝ 35,880.0 հազ. դրամի չափով, հետ է վերադարձվել /տնտեսվել է/ համապատասխանաբար՝ 17,385.5 հազ. դրամ և 1,004.5 հազ. դրամ:

Վերահսկողության ընթացքում ուսումնասիրվեց «Պառնաս» 2007-2008թթ ծրագրով մարզի չորս ՍԾՏԳ-ների տրամադրված «ընտանեկան նպաստ» համակարգում հաշվառված անձանց աշխատելու վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

Հիշյալ ծրագրով Սպիտակի ՍԾՏԳ-ին է ներկայացվել 886 ընտանիքների վերաբերյալ տեղեկատվություն, որոնցից 546-ը եղել են նպաստառու, իսկ 340 ընտանիքներ հաշվառվել են համակարգում, սակայն ընդգրկված չեն եղել նպաստառուների ցուցակում: Նպաստառու ընտանիքներից 373-ի աշխատավարձի չափը չի ազդել անապահովության միավորի վրա, և նրանք շարունակել են նպաստ ստանալ: 173 ընտանիքներ թաքցնելով ընտանիքի անդամի աշխատելու փաստը ՀՀ պետական բյուջեից ստացել են 18,745.0 հազ. դրամ:

Ստեփանավանի ՍԾՏԳ-ին է ներկայացվել 208 ընտանիքների վերաբերյալ տեղեկատվություն, որոնցից 163-ը եղել են նպաստառու, իսկ 45 ընտանիքներ հաշվառվել են համակարգում, սակայն ընդգրկված չեն եղել նպաստառուների ցուցակում: Նպաստառու ընտանիքներից 72-ի աշխատավարձի չափը չի ազդել անապահովության միավորի վրա, և նրանք շարունակել են նպաստ ստանալ: 91 ընտանիքներ թաքցնելով ընտանիքի անդամի աշխատելու փաստը ՀՀ պետական բյուջեից 2007-2008թթ.-ից ստացել են 16,347.5 հազ. դրամ:

Թումանյանի ՍԾՏԳ-ին է ներկայացվել 200 ընտանիքների վերաբերյալ տեղեկատվություն, որոնցից 113-ը եղել են նպաստառու, իսկ 87 ընտանիքներ հաշվառվել են համակարգում, սակայն ընդգրկված չեն եղել նպաստառուների ցուցակում: Նպաստառու ընտանիքներից 29-ի աշխատավարձի չափը չի ազդել անապահովության միավորի վրա, և նրանք շարունակել են նպաստ ստանալ: 84 ընտանիքներ թաքցնելով ընտանիքի անդամի աշխատելու փաստը ՀՀ պետական բյուջեից 2007-2008թթ.-ից ստացել են 13,869.5 հազ. դրամ:

Տաշիրի ՍԾՏԳ-ին է ներկայացվել 44 ընտանիքների վերաբերյալ տեղեկատվություն, որոնցից 20-ը եղել են նպաստառու, իսկ 24 ընտանիքներ հաշվառվել են համակարգում, սակայն ընդգրկված չեն եղել նպաստառուների ցուցակում: 20 ընտանիքներ թաքցնելով ընտանիքի անդամի աշխատելու փաստը ՀՀ պետական բյուջեից 2007-2008թթ.-ից ստացել են 3,393.75 հազ. դրամ:

Այսպիսով, 2007-2008թթ. «Պառնաս» ծրագրով ստացված տեղեկատվության համադրումից պարզվել է, որ ՀՀ պետական բյուջեից ավելի վճարված նպաստի չափը կազմել է 52,355.75 հազ. դրամ:

ՀՀ նախարարություններից և այլ պետական մարմիններից 2008թ. համար մարզի ՍԾՏԳ-ներին տրամադրված տվյալների /հարակից բազաներ՝ պետավտոտեսչություն, պետռեզիստր, մաքսային, էլցանց / համադրման արդյունքում պարզվել է, որ ոչ ճիշտ տվյալներ ներկայացնելու պատճառով պետական բյուջեին հասցված վնասի չափը կազմում է

10,291.5 հազ. դրամ, որից Սպիտակում՝ 7,200.0 հազ. դրամ, Ստեփանավանում՝ 2,149.0 հազ. դրամ, Թումանյանում՝ 518.0 հազ. դրամ, Տաշիրում՝ 424.5 հազ. դրամ:

Վերահսկողության ընթացքում 62 նպաստառու ընտանիքների գործերում հայտնաբերվեցին խախտումներ՝ կենդանիների իրական թիվը թաքցնելու՝ 12, հողերի իրական չափերը թաքցնելու՝ 19, եկամուտների չափերը թաքցնելու՝ 2, ընտանիքի կազմը սխալ ներկայացնելու՝ 14 և ծածկագրերը ոչ ճիշտ կիրարկելու 24 դեպք, որի հետևանքով պետական բյուջեին պատճառվել է 3,354.0 հազ. դրամի վնաս (**հավելված 2**):

Այսպիսով, ՀՀ Լոռու մարզպետարանին ենթակա ՍԾՏԳ-ներում հայտնաբերված խախտումների հետևանքով պետական բյուջեից ավելի վճարված նպաստի չափը կազմում է 66,001.3 հազ. դրամ:

2007-2008թթ. ընթացքում ՀՀ Լոռու մարզպետարանի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչությունը իրականացրել է ստուգումներ, որի արդյունքում Ստեփանավանի ՍԾՏԳ-ում գերավճար չի արձանագրվել, իսկ Տաշիրի ՍԾՏԳ-ում արձանագրվել է 328.0 հազ. դրամ գերավճար: Իրավասու մարմինները (ՏԻՄ, ԲՇՏ, առողջապահական և այլն) բազմաթիվ կեղծ տեղեկանքներ են տրամադրել նպաստառուներին իրական եկամուտները թաքցնելու նպատակով: Միայն Կաթնաջուր համայնքի ղեկավարը համայնքի բնակիչներին է տրամադրել 53 կեղծ տեղեկանքներ, թաքցնելով նրանց ունեցած հողի չափը:

Ընդհանուր առմամբ, հայտնաբերվել է կեղծ տեղեկանքների տրամադրման մոտ 170 դեպք:

ՀՀ Լոռու մարզպետարանը բավարար հսկողություն չի իրականացրել ՍԾՏԳ-ների աշխատանքների ճիշտ կազմակերպման, սոցիալական նպաստների փաստաթղթերի փաստագրման և նպաստների հաշվարկման վրա:

3. ՀՀ Լոռու մարզի համայնքների վարչական սահմաններից դուրս, մարզի վարչական սահմաններում գտնվող պետական սեփականության հողերի տրամադրման և օգտագործման մասին

2009 թվականի մայիսի 20-ի դրությամբ մարզի համայնքների վարչական սահմաններից դուրս, պետական սեփականության 3937.9 հա հողերի համար կնքվել է 71 վարձակալության պայմանագիր: Ընդ որում, 2007թ. մինչև 2009թ. մայիսի 20-ը 2352,9 հա հողերի համար կնքվել է 38 վարձակալության պայմանագիր, որից գյուղատնտեսական նշանակության 2085,0 հա հողերի համար կնքվել է 34, էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների 14,3 հա հողերի համար՝ 2 ,

արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ նշանակության 253,6 հա հողերի համար՝ 2 պայմանագիր:

Մարզի համայնքների վարչական սահմաններից դուրս, մարզի վարչական սահմաններում գտնվող պետական սեփականության հողերի տրամադրման և օգտագործման օրինականության ուսումնասիրության արդյունքում արձանագրվել են հետևյալ խախտումները՝

ՀՀ կառավարության 2001 թվականի ապրիլի 12-ի թիվ 286 որոշման 61-րդ մասով սահմանվել է, որ հողամասերի տրամադրման մրցութային փաթեթը ներառում է ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից տրված անասունների տեղափոխման երթուղու մասին փաստաթուղթը՝ համաձայնեցված ՀՀ բնապահպանության նախարարության հետ, սակայն այն չի ներառվել մրցութային փաթեթ: **Արդյունքում՝ խախտվել է ՀՀ կառավարության նշված որոշման 61-րդ մասի պահանջը:**

Միևնույն ժամանակ, ներկայացված հայտերում չեն ներառվել որոշման 62-րդ մասով սահմանված՝ հեռակա անասնապահության համար վարձակալության իրավունքով հողամասերը տրամադրելու նպատակով անհրաժեշտ փաստաթղթերը:

2007թ. մինչև 2009թ. մայիսի 20-ը ընկած ժամանակահատվածում ՁԼՄ -ներով հրապարակվող հայտարարություններում խախտվել է ՀՀ հողային օրենսգրքի 78-րդ հոդվածի պահանջները: Մասնավորապես, հայտարարություններում չեն նշվել մրցութի ձևի, մրցութի պայմանների և պահանջների, մրցութի անցկացման կարգի, ներառյալ՝ մրցութում մասնակցության ձևակերպման, մրցութում հաղթած անձի որոշման, ինչպես նաև մրցութի առարկայի նախնական գնի և հողատարածքի չափի մասին տեղեկությունները:

Անշարժ գույքի վարձակալության պայմանագրից ծագող իրավունքների պետական գրանցում չի ստացել մեկ պայմանագիր, որով **խախտվել է ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 611-րդ հոդվածի և հողային օրենսգրքի 80-րդ հոդվածի 2-րդ մասի պահանջները:**

Կնքված 71 պայմանագրերի վարձավճարների ընդհանուր գումարը 2009թ. մայիսի 20-ի դրությամբ կազմել է 19,981.0 հազ. դրամ, իսկ մեկ տարվա վարձավճարը կազմում է 5,339.8 հազ. դրամ:

Վարձավճարների գծով ձևավորված պարտքը 2009 թվականի մայիսի 20-ի դրությամբ կազմել է 4,628.8 հազ. դրամ, որից ապառք՝ 3,820.5 հազ. դրամ /82,5 %/ և հաշվարկված տույժ, տուգանքներ՝ 808.3 հազ. դրամ: **Ընդ որում, մարզպետարանը տույժ, տուգանքներ չի հաշվարկել և վարձակալներից չի պահանջել այն վճարել:** 2007 թվականից մինչև 2009 թվականի մայիսի 20-ը ընկած ժամանակահատվածում մարզպետարանը հողի վարձավճարների վճարման նպատակով դատարան ոչ մի հայցադիմում չի ներկայացրել:

Այսպիսով, մարզպետարանը պատշաճ միջոցներ չի ձեռնարկել վարձավճարների գծով գոյացած 4,628.8 հազ. դրամ պարտքը գանձելու ուղղությամբ :

4. Մարզպետարանի կողմից իրականացված վարչական հսկողության և հողի տեսչական ստուգումների վերաբերյալ

2007-2008թթ. աշխատանքային ծրագրերով նախատեսվել է ՀՀ Լոռու մարզում վարչական հսկողություն իրականացնել մարզի 84 համայնքներում, 2007թ. ծրագիրն իրականացվել է ամբողջությամբ, իսկ 2008թ. վարչական հսկողություն չի իրականացվել ծրագրով նախատեսված 3 համայնքներում:

Հիմնականում ուսումնասիրվել են համայնքի ղեկավարի գործունեությունը ֆինանսների բնագավառում, մասնավորապես՝ հողի հարկի, հողի վարձավճարների, տեղական տուրքերի և վճարների դրույքաչափերը, անցած տարիներին և ընթացիկ տարում սեփական եկամուտների հավաքագրման դինամիկան, հարկերը և օրենքով սահմանված վճարումները, համապատասխան միջոցների կիրառումը կամ չկիրառման պատճառները: Ուսումնասիրվել են նաև համայնքների ղեկավարների գործունեությունը քաղաքաշինության և հողօգտագործման բնագավառներում:

ՀՀ Լոռու մարզպետի 2007 թվականի ապրիլի 11-ի թիվ 97-Ա և 2008 թվականի մայիսի 7-ի թիվ 169-Ա որոշումներով հանձնարարվել է հողաշինության և հողօգտագործման բաժին-մարզային հողային տեսչությանը իրականացնել պետական և համայնքային սեփականության հողամասերի վարձակալության, օգտագործման, օտարման գործընթացների ուսումնասիրություն: 2007-2008թթ. ծրագրերով նախատեսվել է տեսչական ստուգում իրականացնել մարզի 49 համայնքներում, սակայն ծրագրերում նախատեսված համայնքներից տեսչական ստուգումներ է իրականացվել ընդամենը՝ 36 համայնքում / 73.5%/:

Հարկ է նշել, որ միայն ֆինանսների բնագավառում հայտնաբերված խախտումների և թերությունների վերաբերյալ է մարզպետարանը գրավոր տեղյակ պահել համապատասխան համայնքի ղեկավարներին, իսկ մնացած խախտումները վերացնելու և հետագայում բացառելու նպատակով մարզպետարանը որևէ գրավոր պահանջ չի ներկայացրել համայնքի ղեկավարներին: Համայնքի ղեկավարների գրավոր ներկայացված պատասխանների համաձայն հայտնաբերված խախտումները և թերությունները հիմնականում վերացվել են: Սակայն իրականում վարչական հսկողության և հողի տեսչական ստուգումների ընթացքում հայտնաբերված թերությունները, խախտումները և բացթողումները համայնքներում հիմնականում պահպանվել են, դրանք նույն բնույթի են և տարիների ուսումնասիրության արդյունքներով դեռևս չեն վերացվել: Այն հիմք է տալիս եզրակացնելու, որ **վարչական հսկողությունը և հողի տեսչական ստուգումները հիմնականում իր նպատակին չի ծառայել և**

կրել է ձևական բնույթ: Մարզպետարանը ոչ բավարար հետևողականություն է դրսևորել հայտնաբերված խախտումները, թերությունները և բացթողումները հետազայում նվազագույնի հասցնելու և բացառելու նպատակով:

5. Մարզպետարանի աշխատակազմի գյուղատնտեսության և բնապահպանության վարչության կողմից ընդերքօգտագործման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման վերաբերյալ

«Հայաստանի Հանրապետության մարզերում պետական կառավարման մասին» ՀՀ Նախագահի հրամանագրի 1.20 կետի բ. ենթակետով սահմանվել է, որ մարզպետը **«մարզի տարածքում վերահսկում է բնապահպանական օրենսդրության կատարումը և խախտման փաստերի վերաբերյալ տեղյակ է պահում համապատասխան մարմիններին»:** ՀՀ Լոռու մարզպետը ընդերքի օգտագործման, ինչպես նաև մարզում առկա հանքավայրերի և դրանք շահագործող ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց գործունեության օրինականության ուսումնասիրության նպատակով 22.10.07թ. թիվ 180 և 03.10.08թ. թիվ 183 կարգադրություններով ստեղծել է հանձնաժողով՝ մարզպետարանի աշխատակազմի գյուղատնտեսության և բնապահպանության վարչության պետի գլխավորությամբ: Սակայն հանձնաժողովը ընդերքի օգտագործման օրինականության ուսումնասիրության արդյունքներով որևէ խախտում չի հայտնաբերել և որևէ արձանագրություն չի կազմել:

Վերահսկողություն իրականացնող հանձնաժողովը ընտրանքային կարգով իրականացրեց մարզի տարածքում գտնվող հանքավայրերում հողօգտագործման օրինականության ուսումնասիրություն: Մարզպետարանի տեղեկատվության համաձայն մարզի տարածքում 01.06.09թ. դրությամբ գործում է 39 հանքարդյունահանման լիցենզիաներ, որոնցից 9-ը տրվել են համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող տարածքներում գործունեություն ծավալելու համար: Մարզի տարածքում գտնվող հանքավայրերում հողօգտագործման օրինականության ընտրանքային կարգով ուսումնասիրության արդյունքներով արձանագրվել է, որ թվով 3 հանքարդյունահանողներ հողի վարձակալության պայմանագրեր չեն կնքել, իսկ **«Արթուր-Տարոն» ԲԲԸ** (լեռնահատկացում 06.05.05թ.) 6.811հա և 0.45հա հողատարածքների համար Ալավերդու քաղաքապետարանի հետ վարձակալության պայմանագրերը կնքել է միայն վերահսկողության ժամանակաշրջանում (03.06.09թ.), տարեկան վարձավճարը կազմել է համապատասխանաբար՝ 51,8 հազ. դրամ և 3,4 հազ. դրամ: Հարկ է նշել, որ վարձավճարը սխալ է հաշվարկվել, այն սահմանված կարգով հաշվարկելիս կկազմի համապատասխանաբար՝ 116.5 հազ. դրամ և 7,7հազ. դրամ: **«Կարմիրնա» ՍՊԸ** Ալավերդու քաղաքապետարանի հետ 06.10.04թ. կնքվել է 7.5 հա արոտավայրի վարձակալության պայմանագիր գյուղատնտեսական գործունեություն

ծավալելու նպատակով, տարեկան 78,8 հազ. դրամ վարձավճարով, սակայն այն օգտագործվում է հանքարդյունահանման նպատակով: Նշված 7,5 հա հողը որպես ընդերքօգտագործման հող հաշվարկելիս տարեկան վարձավճարը կկազմի 128.3հազ. դրամ: «Պեգա» ՍՊԸ-ն և «Դավիթ Փարեմուզյան» ԱԶ-ն համապատասխանաբար 21.06.08թ.-ի և 26.06.2008թ.-ին մարզպետարանի հետ կնքել են վարձակալության պայմանագրեր համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող գյուղատնտեսական նշանակության 2-ական հա հողերի համար՝ գյուղատնտեսական գործունեություն ծավալելու նպատակով, 6.78 հազ. դրամ վարձավճարով (հանքարդյունահանման համար 2 հա հողի տրամադրման դեպքում տարեկան վարձավճարը կկազմեր 9.6 հազ. դրամ): Սակայն նշված հողերը օգտագործվում են հանքարդյունահանման նպատակով: Արդյունքում՝ գյուղատնտեսական նշանակության հողերը օգտագործվում են ընդերքօգտագործման նպատակով: Նշված խախտումները չկատարվելու դեպքում Ալավերդու քաղաքապետարանը կունենար լրացուցիչ մուտքեր, «Արթուր-Տարոն» ԲԲԸ-ի մասով՝ 2005թ.ից 496.8հազ. դրամ, իսկ «Կարմինառ» ՍՊԸ –ի մասով՝ 232.7 հազ. դրամ:

Մարզպետարանի և Սարգիս Այվազյանի միջև 08.05.2008թ. կնքվել է 3հա հողատարածքի վարձակալության պայմանագիր՝ 5 տարի ժամկետով գյուղատնտեսական գործունեություն ծավալելու նպատակով, 8.2 հազ. դրամ վարձավճարով: Սակայն նշված տարածքում երկրաբանահետախուզական աշխատանքներ է իրականացնում «Արփալիք» ՍՊԸ-ն (լիցենզիա 17.10.08թ.): Արդյունքում՝ 3 հա հողատարածքը օգտագործվում է պայմանագրի պահանջներին ոչ համապատասխան:

Առանց վարձակալության պայմանագրի «Գնել Մելքունյան» ԱԶ-ն (լիցենզիա ՀԱ-Լ-14/567, տրված 29.10.08թ.) և «Վահան Գրիգորյան» ԱԶ (լիցենզիա ՀԱ-Լ-14/581, տրված 09.02.09թ.) գյուղապետերի հայտարարությունների համաձայն հանքարդյունահանման աշխատանքներ են իրականացրել համապատասխանաբար Քարինջ գյուղում՝ 0.8հա հողատարածքում, Բովաձոր գյուղում՝ 9.4 հա հողատարածքում (վարձակալության պայմանագիր կնքելու դեպքում տարեկան նվազագույն վարձավճարը կկազմեր համապատասխանաբար՝ 5.8 հազ. դրամ և 67.7 հազ. դրամ): Ընդ որում, «Վահան Գրիգորյան» ԱԶ-ի կողմից շահագործվող հանքում «ընդերքն օգտակար հանածոների շահագործման նպատակով ուսումնասիրության» թիվ 297 լիցենզիայի համաձայն «Ստեփանավանի նորոգչին» ԲԲԸ-ն 23.05.07թ.-30.09.08թ. իրականացրել է երկրաբանահետախուզական աշխատանքներ, նույնպես առանց վարձակալության պայմանագրի կնքելու: Առանց վարձակալության պայմանագրի «Ֆելգրան» ՍՊԸ-ն Ծաթեր և Արևածագ համայնքների վարչական սահմաններում 30.01.02թ. լեռնահատկացման ակտով սահմանված 13.5 հա տարածքում իրականացնում է հանքարդյունահանման աշխատանքներ (տարեկան վարձավճարի նվազագույն մեծությունը

կկազմի 143.9հազ. դրամ, վարձակալության պայմանագրի առկայության դեպքում Ճաթեր և Արևածագ համայնքներին կվճարվեր 2002թ.ից հաշվարկված՝ 1,106.3 հազ. դրամ):

Մարզպետարանի տեղեկատվության համաձայն 20.04.09թ. դրությամբ մարզի տարածքում երկրաբանահետախուզական աշխատանքների իրականացման համար տրվել են 34 լիցենզիաներ: Ընտրանքային ուսումնասիրության արդյունքում պարզվել է, որ «Արթուր-Տարոն» ԲԲԸ-ն, «Մկրտումյան եղբայրներ» ՍՊԸ, «Քարաբուխ» ՍՊԸ առանց վարձակալության պայմանագրերի երկրաբանահետախուզական աշխատանքներ են իրականացնում համապատասխանաբար 1.5հա(գ.Կողես), 4հա(գ.Քարինջ) և 2հա(գ.Քարինջ) հողատարածքներում (տարեկան վարձավճարների նվազագույն մեծությունը կկազմի համապատասխանաբար՝ 10.8 հազ. դրամ, 28.8 հազ. դրամ և 14.4 հազ. դրամ):

Մի շարք դեպքերում վարձակալության պայմանագրերում տարեկան վարձավճարները սխալ են հաշվարկվել, այսպես՝ «Փամբակի գրանիտ» ՍՊԸ-ի և Փամբակի գյուղապետարանի միջև 29.12.07թ. կնքված հողի վարձակալության պայմանագրով 12 հա վարձավճարը սահմանվել է 86.4 հազ. դրամ, մինչդեռ այն սահմանված կարգով հաշվարկելիս կկազմի 133.2 հազ. դրամ, «Ախթալայի ԼՀԿ» ՓԲԸ և Շամլուխի քաղաքապետարանի միջև 08.01.04թ. կնքված պայմանագրով 7.66 հա հողի վարձավճարը սահմանվել է 32.8հազ. դրամ, մինչդեռ տարեկան նվազագույն վարձավճարը պետք է լինի 85.0հազ. դրամ, իսկ «Սագամար» ՍՊԸ-ի և Ստեփանավանի քաղաքապետարանի միջև 25.09.01թ. կնքված պայմանագրով 18հա հողի վարձավճարը սահմանվել է 187.5 հազ. դրամ, մինչդեռ այն ՀՀ կառավարության 24.12.03թ. թ.1746-ն որոշմամբ սահմանված կարգով պետք է վերահաշվարկվեր և կազմեր նվազագույնը 307.8հազ. դրամ: Վարձավճարները ճիշտ հաշվարկելու դեպքում Փամբակի գյուղապետարանին լրացուցիչ կվճարվեր 65.5հազ. դրամ, Շամլուխի քաղաքապետարանին՝ 281.9 հազ. դրամ և Ստեփանավանի քաղաքապետարանին՝ 649.7 հազ. դրամ:

Նշված խախտումները հետևանք են մարզպետարանի ստորաբաժանումների կողմից վերահսկողական գործառույթների ոչ պատշաճ իրականացման:

6. Մարզպետարանի ենթակայության ոչ բնակելի տարածքների օտարման վերաբերյալ

Լոռու մարզպետարանի ենթակայության ոչ բնակելի տարածքներից ՀՀ կառավարության որոշումներով օտարվել են կրթության ոլորտի 2 ՊՈԱԿ-ին ամրացված շենք-շինություններ, որոնցում խախտվել է «Կրթության մասին » ՀՀ օրենքի 45-րդ հոդվածի 4-րդ մասի պահանջը, համաձայն որի «պետական ուսումնական հաստատությունների գույքն օտարվելու դեպքում կարող է օգտագործվել միայն ուսումնական նպատակներով»:

Այսպես՝

1. ՀՀ կառավարության 2006թվականի հոկտեմբերի 5-ի թ1784-ն որոշմամբ մրցութային կարգով օտարվել է **«Լանաձորի թիվ 20 դպրոց» ՊՈԱԿ-ին ամրացված 1627.95 քառ.** մետր ընդհանուր մակերեսով հիմնական մասնաշենքը (արտադրական մասնաշենք): Պետական գույքի օտարման և գրավի պայմանագիրը կնքվել է 25.10.07 թվականին, համաձայն որի գնորդ-գրավատուին է օտարվել նաև գույքի զբաղեցրած և օգտագործման համար անհրաժեշտ 1775 քմ հողամասը իր կադաստրային արժեքով (8030,1 հազ. դրամ), ընդ որում, օտարման պայմանագրում օտարված գույքը ուսումնական նպատակներով օգտագործելու վերաբերյալ որևէ պայման չկա: ՀՀ Լոռու մարզպետարանը նշված շինությունը օտարման ներկայացնելիս **«Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 45-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն** ուսումնական նպատակներով օգտագործելու համար պայմաններ սահմանելու վերաբերյալ որևէ առաջարկություն չի ներկայացրել:

2. Համաձայն ՀՀ կառավարության 2007 թվականի սեպտեմբերի 6-ի թիվ 1010-ն որոշման **«Լեռնավանի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ին ամրացված 326.6 քմ** ընդհանուր մակերեսով շենքը օտարվել է աճուրդով: **Աճուրդը կայացել է 20.11.07թ. և վաճառքի գինը կազմել է մեկնարկային 1,431.0 հազ. դրամ արժեքը:** Գնորդին է օտարվել նաև գույքի զբաղեցրած 567 քմ մակերեսով հողատարածքը՝ 81,6 հազ. դրամ կադաստրային արժեքով: **Օտարման պայմանագիր ՀՀ պետական գույքի կառավարման վարչության և աճուրդում հաղթող ճանաչված անձի միջև դեռևս չի կնքվել:** ՀՀ կառավարության որոշմամբ օտարվող անշարժ գույքի հետագա օգտագործման վերաբերյալ որևէ պայման սահմանված չէ: ՀՀ Լոռու մարզպետարանը նշված շինությունը օտարման ներկայացնելիս **«Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 45-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն** ուսումնական նպատակներով օգտագործելու համար պայմաններ սահմանելու վերաբերյալ որևէ առաջարկություն չի ներկայացրել:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

1. Քաղաքաշինության բնագավառ

- Հսկիչ չափագրումների արդյունքում կատարողականներով ցույց տրված, հաստատված և վճարված, սակայն փաստացի չկատարված շինարարական աշխատանքների ծավալային հավելագրումների **գումարը** կազմել է 43,858.2 հազ. դրամ, **որը ենթակա է վերականգնման** ՀՀ պետբյուջե:
- Պայմանագրերով նախատեսված շինարարական աշխատանքների և փաստացի կատարված աշխատանքների չհաշվարկված, սակայն վճարված գնային

տարբերության գումարները կազմել են 1,167.4 հազ. դրամ, որոնք ենթակա են վերականգնման ՀՀ պետբյուջե:

2007-2008 թվականներին ՀՀ պետբյուջեի գումարներով ֆինանսավորված 19 ծրագրերի կատարման վերահսկողությամբ հայտնաբերված ծավալային հավելագրումները և բազմաթիվ խախտումները թույլ են տալիս եզրակացնելու, որ նշված ծրագրերի տեխնիկական և հեղինակային հսկողություն իրականացրած կազմակերպությունները իրենց վրա դրված պարտականությունները կատարել են թերի և անարդյունավետ: Արդյունքում մարզպետարանի քաղաքաշինության վարչության աշխատանքները դարձել են ոչ լիարժեք:

2. ՀՀ Լոռու մարզի սոցիալական ծառայության տարածքային գործակալություններ

ՀՀ Լոռու մարզպետարանին ենթակա ՍԾՏԳ-ներում հայտնաբերված խախտումների հետևանքով պետական բյուջեից ավելի վճարված նպաստի չափը կազմում է 66,001.3 հազ. դրամ:

3. ՀՀ Լոռու մարզի համայնքների վարչական սահմաններից դուրս, մարզի վարչական սահմաններում գտնվող պետական սեփականության հողերի տրամադրման և օգտագործման մասին

Վարձավճարների գծով ձևավորված պարտքը 2009 թվականի մայիսի 20-ի դրությամբ կազմել է 4628.8 հազ. դրամ, որից ապառք՝ 3820.5 հազ. դրամ և հաշվարկված տույժ, տուգանքներ՝ 808.3 հազ. դրամ: Ընդ որում, մարզպետարանը տույժ, տուգանքներ չի հաշվարկել և վարձակալներից չի պահանջել այն վճարել: 2007 թվականից մինչև 2009 թվականի մայիսի 20-ը ընկած ժամանակահատվածում վարձավճարները գանձելու նպատակով դատարան ոչ մի հայցադիմում չի ներկայացվել: Այսպիսով, մարզպետարանը պատշաճ միջոցներ չի ձեռնարկել վարձավճարների գծով գոյացած 4,628.8 հազ. դրամ պարտքը գանձելու ուղղությամբ :

4. Մարզպետարանի կողմից վարչական և հողօգտագործման նկատմամբ հսկողության իրականացում

Մարզպետարանի կողմից իրականացվող վարչական և հողօգտագործման նկատմամբ հսկողությունը հիմնականում իր նպատակին չի ծառայել և կրել է ձևական բնույթ: Մարզպետարանը ոչ բավարար հետևողականություն է դրսևորել հայտնաբերված խախտումները, թերությունները և բացթողումները հետազայում նվազագույնի հասցնելու և բացառելու նպատակով:

5. Մարզպետարանի աշխատակազմի գյուղատնտեսության և բնապահպանության վարչության կողմից ընդերքօգտագործման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման վերաբերյալ

Մարզի տարածքում 3 կազմակերպություններ իրականացնում են հանքարդյունահանման աշխատանքներ և 3 կազմակերպություններ՝ երկրաբանահետախուզական աշխատանքներ առանց հողի վարձակալության պայմանագրեր կնքելու: Իսկ 3 կազմակերպություններ կնքել են վարձակալության պայմանագրեր գյուղատնտեսական նշանակության հողերի համար գյուղատնտեսական գործունեություն ծավալելու նպատակով, սակայն իրականացնում են հանքարդյունահանման աշխատանքներ: Միևնույն ժամանակ, երկու վարձակալական պայմանագրերում վարձավճարները սխալ են հաշվարկվել, իսկ մեկ դեպքում, վարձավճարի հաշվարկի փոփոխության պատճառով, վարձավճարը պետք է վերահաշվարկվեր:

Նշված խախտումները հետևանք են մարզպետարանի ստորաբաժանումների կողմից վերահսկողական գործառնությունների ոչ պատշաճ իրականացման:

6. Մարզպետարանի ենթակայության ոչ բնակելի տարածքների օտարման վերաբերյալ

Լոռու մարզպետարանի ենթակայության ոչ բնակելի տարածքներից ՀՀ կառավարության որոշումներով օտարվել են կրթության ոլորտի 2 ՊՈԱԿ-ին ամրացված շենք-շինություններ, որոնցում խախտվել է «Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 45-րդ հոդվածի 4-րդ մասի պահանջը, համաձայն որի «պետական ուսումնական հաստատությունների գույքն օտարվելու դեպքում կարող է օգտագործվել միայն ուսումնական նպատակներով»:

Առաջարկություններ

ՀՀ Լոռու մարզպետին՝

1. Խիստ հսկողություն սահմանել ՀՀ օրենքների և ՀՀ կառավարության որոշումների պահանջների կատարման նկատմամբ, միջոցներ ձեռնարկել թույլ տված խախտումները և բացթողումները վերացնելու, իրականացվող ծրագրերը արդյունավետ և նպատակային դարձնելու ուղղությամբ:
2. Ուժեղացնել վերահսկողությունը ՍԾՏԳ-ների և նրանց աշխատողների աշխատանքի օբյեկտիվության վրա, պարբերաբար ստուգել փաստագրման ներկայացվող փաստաթղթերի և տեղեկանքների հավաստիությունը և նշանակվող նպաստների ճշտությունը:
3. Մարզպետի հսկողական և վերահսկողական գործառնություններն իրականացնել ՀՀ հողային օրենսգրքի 42-րդ և «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 77-րդ հոդվածներով սահմանված պահանջներին համապատասխան և ձեռնարկել համապատասխան միջոցներ

ստուգումներն առավել արդյունավետ դարձնելու, ինչպես նաև հայտնաբերված խախտումները վերացնելու և հետագայում բացառելու նպատակով;

4. Միջոցներ ձեռնարկել ապահովելու մարզի տարածքում ընդերքօգտագործողների կողմից հողօգտագործման օրինականությունը:

5. Միջոցներ ձեռնարկել խախտումների և բացթողումների հետևանքով ՀՀ պետական բյուջեին հասցված վնասը վերականգնելու ուղղությամբ: ՀՀ պետբյուջե վերականգնվող գումարները փոխանցել ՀՀ վերահսկիչ պալատի անվամբ բացված «Պետությանը պատճառված վնասների փոխհատուցումից մուտքեր» /900005281515/ հաշվին, ինչպես նաև Գանձապետական համակարգում բացված այլ եկամտային հաշվին՝ նշելով ՀՀ վերահսկիչ պալատի համար բացված 96 կոդը:

«Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի գ) ենթակետի համաձայն, մեկամսյա ժամկետում Վերահսկիչ պալատին տրամադրել գրավոր տեղեկատվություն՝ հաշվետվությամբ արձանագրված խախտումների վերացման վերաբերյալ ձեռնարկված միջոցառումների մասին: